

Naten Van Hemelrijck

Terra Inc.

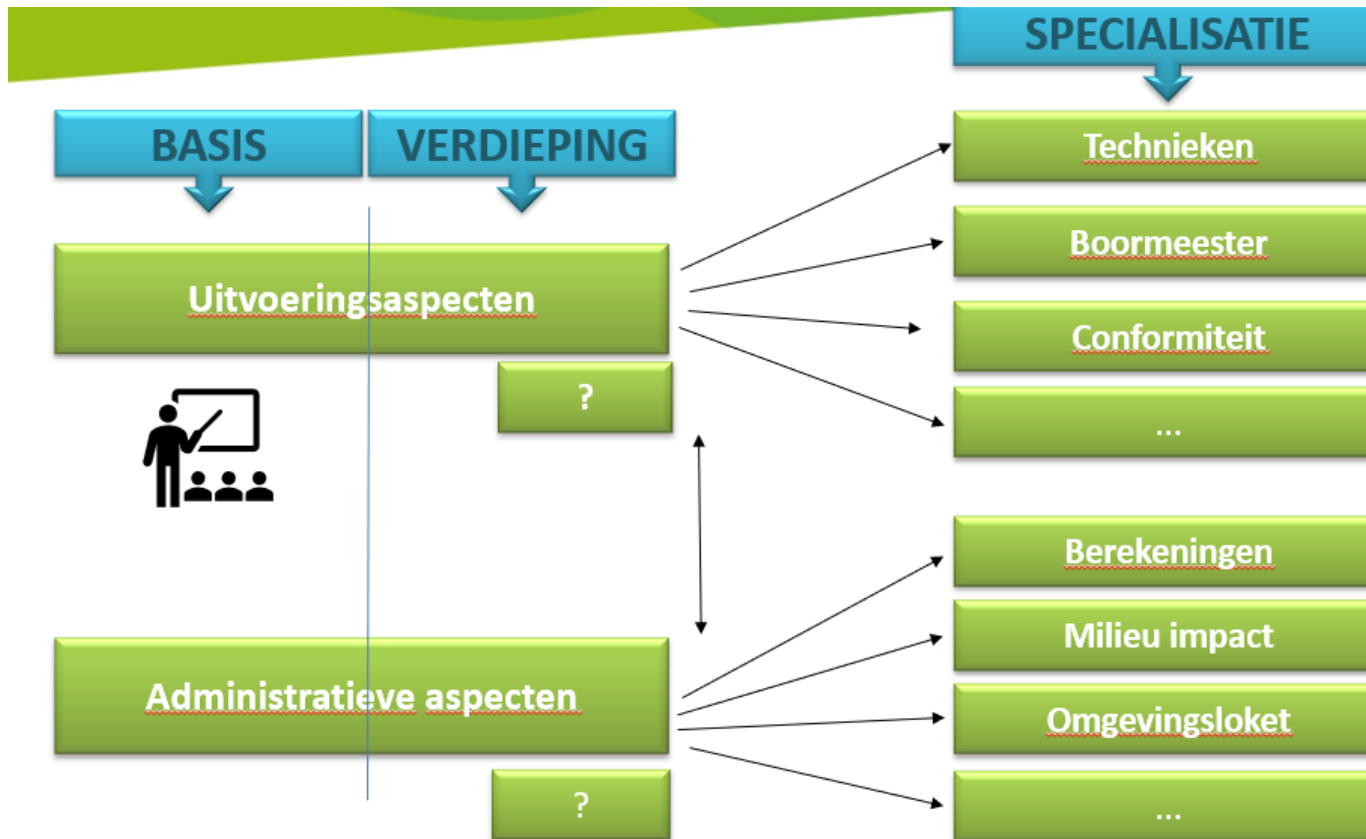
Wetgeving en
aansprakelijkheid

Naten Van Hemelrijck

- Ing. milieukunde, bachelor chemie – milieuzorg, milieucoördinator
- Terra Inc. bv. – expertise, opleiding en innovatie
- Senior expert Geovanhecke
- Vlarel erkend boorbedrijf
- Stuurgroep en stichtend lid BVBB
- Coördinator inhoudelijke uitwerking opleidingen boorsector
- Lesgever – diverse opleidingen

Situering van de opleiding: Praktisch Bemalen

Bemaling is teamwork!

Partners?
Bouwheer
Architect/ontwerper
Studiebureau bemalingsstudie
Erkend Bemaler
Erkend Bodemsaneringsdeskundige
Grondwerker
Algemeen Aannemer
Stabiliteitsingenieur
Aannemer funderingstechniek en beschoeiing
Boomspecialist
Overheid

Wie doet mee?

Partners?	Kleine/eenvoudige bemaling	<-->	Grote/complexe bemaling
Bouwheer	ALTIJD		ALTIJD
Architect			
Studiebureau bemalingsstudie			ALTIJD
Erkend Bemaler	ALTIJD		ALTIJD
Erkend Bodemsaneringsdeskundige			
Grondwerker			
Algemeen Aannemer			
Stabiliteitsingenieur			
Aannemer funderingstechniek en beschoeiing			
Boomspecialist			
Overheid	ALTIJD		ALTIJD

Grondwaterpositief handelen

Niet iedereen is specialist

Compliance promotion in actie op jouw werf!

- Basisregels respecteren
- Monitoring!
- Oppompen en afvoeren grondwater beperken
- Specialisten betrekken waar nodig
- Preventief handelen en communiceren

Wetgeving:

- Bestaande wettelijke kader erg complex en feitelijk zeer strikt
- Toepassing op bemaling was vrijwel dode letter
- Er bestond een 'richtlijn bemalingen' (2009) → WTCB (nu Buildwise)
- Vlarel (erkenning boorbedrijven 2013): invoering 5 disciplines
- Omgevingsloket: 2018 → eenheidsvergunning
- Richtlijnen bemalingen ter bescherming van het milieu 2019 (update 2021)
- Code goede praktijk voor debietmeting (2019)
- Vlarentrein 2019 → van kracht sinds november 2022: INFORMATIEPLICHT
- Grondwatertrein vertrokken (aankomst in 2024?)
- GPS op boorhulpmiddelen uiterlijk 1 januari 2025 "tenzij minister eerder beslist"

Basisregels:

Enkel Vlarel erkende boorfirma (discipline 1) mag boringen voor bemaling uitvoeren

- Elke grondwaterverlaging is ingedeeld volgens klasse
- Indelingscriteria (relatief) eenvoudig
- Vaste procedure via omgevingsloket
- Exploitant en Bemaler is VERPLICHT melding/vergunning na te leven
 - → Ervaart dit als meerkost en tijdverlies
- Noodzaak voor betere **voorbereiding**
 - → Zekerheid en meer kwaliteit

→ https://www.vmm.be/water/grondwater/lijst_erkende-boorbedrijven_vmm.pdf

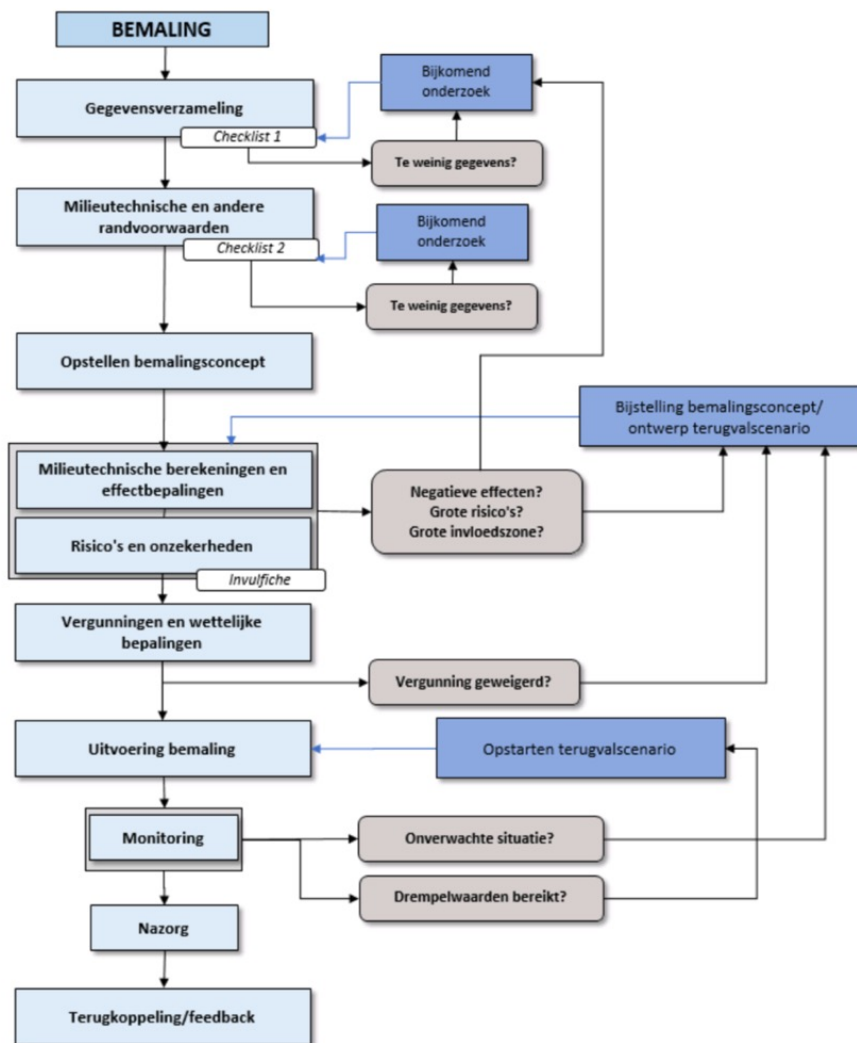
Confederatie Bouw
Cluster Complementaire Bedrijven

<https://www.vmm.be/water/heffingen/richtlijnen-bemalingen-ter-bescherming-van-het-milieu>

Confederatie Bouw
Cluster Complementaire Bedrijven

Figuur 2 toetsingskader voor een bemaling

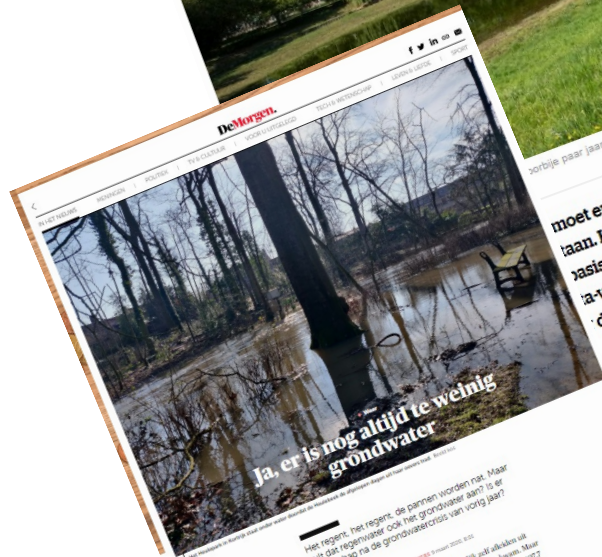
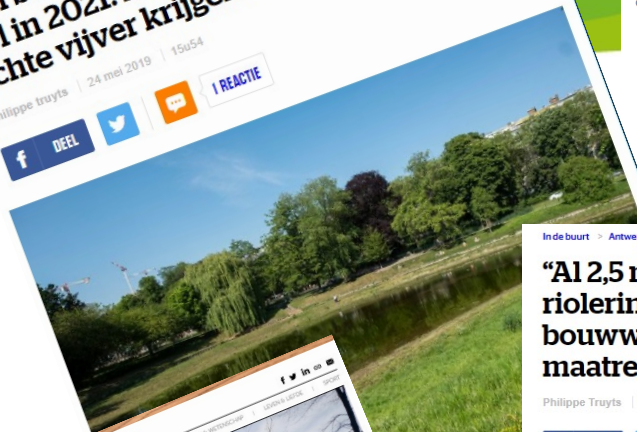
Toename druk bij alle actoren:

- Groeiend aantal dossiers omgevingsloket
 - Extremen in klimaat
 - Demografische veranderingen
 - Polarisatie
 - Covid-19
-
- Systeemcrisis: er moet (te) veel veranderen op (te) korte tijd.
 - Niemand lijkt klaar
 - Zeer veel hiaten in regelgeving én structurele aspecten
 - Milieuwetgeving kent geen grijs!
-
- Er is weinig handhavingscultuur noch structuur...

In de buurt > Antwerpen Van bodempje water nu tot helen vol in 2021: Stadspark moet weer echte vijver krijgen

philippe truyts | 24 mei 2019 | 15u54

Ja, er is nog altijd te weinig grondwater

Het regent, het regent, de pannen worden nat. Maar uit dat regenwater ook het grondwater aan? Is er beterschap na de grondwatercrisis van vorig jaar?

moet er opnieuw
laan. Het col
basis van er
a-werf op
dat is er

Londerzeel roept verspilling van grondwater bij bouwwerven een halt toe

Opgepompt grondwater zomaar in de riolering loodsen? Dat zal niet snel meer gebeuren in Londerzeel. De gemeente wil de verspilling van grondwater bij bouwwerven tegengaan. "Duizend liter water gaat zo verloren, dat kan met deze droogte niet", klinkt het bij de gemeente.

De gemeente Londerzeel neemt al enkele maanden maatregelen om de verspilling van grondwater bij bouwwerven tegen te gaan. Al sinds april vraagt de gemeente aan aannemers om in te zetten op retourbemaling, met andere woorden: het water in de directe omgeving terug laten infiltreren, bijvoorbeeld in een nabijge beek.

Stapje verder

Volgend jaar gaat de gemeente nog een stap verder. Dan worden aannemers verplicht om het opgepompte grondwater te hergebruiken. "We willen dat bij grote droogte, de aannemer een vat plaatst van minstens 1000 liter en dat men dat water kan komen aftappen. We denken dan vooral aan land-en tuinbouwbedrijven, die dat water kunnen komen afhalen om te gebruiken", vertelt schepen van Omgeving, Leen Van Aken (Groen).

In de buurt > Antwerpen

"Al 2,5 miljard liter grondwater in riolering verdwenen door bouwwerven": Groen vraagt snel maatregelen van stadsbestuur

Philippe Truyts | 12 juli 2019 | 16u31

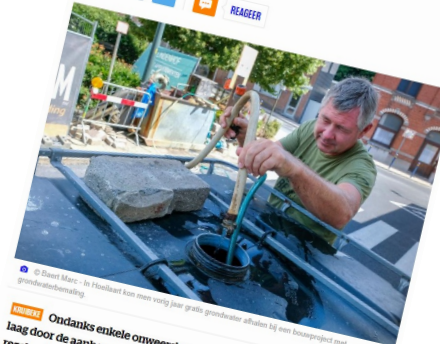

Stad Antwerpen - Een van de simulatiebeelden van het toekomstig park op de Gedempte Zuiderdijk. De stad wil er meer regenwater opvangen om het grondwaterpeil in de stad te verhogen.

ANTWERPEN De stad heeft de voorbije negen maanden 2,5 miljard liter grondwater gewoon in de riolering laten lopen. Dat zegt de partij Groen op basis van cijfers die ze opvroeg bij schepen voor Stadsontwikkeling Annick De Ridder (N-VA). "De bouwcode verplicht nochtans aannemers om opgepompt grondwater tijdens werken opnieuw in de grond te infiltreren", zegt gemeenteraadslid Joris Giebels. "Daar is niets van in huis gekomen."

Samen Voor Kruibeke wil grondwater van bemaling opvangen

Kristof Piekers | 29 augustus 2019 | 09u1

© Bart Maes - In Houtlaar kon men vorig jaar geen grondwater afhalen bij een bouwproject met grondwaterbemaling.

Ondanks enkele onweersbuien blijft laag door de aanhoudende regelgeving

"Antwerpen laat miljarden liters grondwater gewoon in riolering lopen"

12/07/2019 om 16:42 door jvh | Bron: BELGA - Print - Corrigeer

Themaafbeeld (FOTO: SHUTTERSTOCK)

ANTWERPEN - Volgens Groen laten de meeste grote bouwwerven in Antwerpen opgepompt grondwater gewoon wegvloeden in de riolering, terwijl retourbemaling volgens de bouwcode verplicht is. "De stad liet de afgelopen negen maanden maar liefst 2,5 miljard liter zomaar wegvloeden."

ratie Bouw
mentaire Bedrijven

OMGEVINGSVERGUNNING AANVRAGEN

- ALTIJD dossier in omgevingsloket
- ALTIJD aktename noodzakelijk voor mogelijke uitvoering
- Omschreven uitvoering in de akte MOET gerespecteerd worden

Tijdig beginnen! → Screening? Vergunning? Studie? Plan?

Vorbereiding

- Vergunning
- Bemalingsscreening/studie = plan van aanpak, geeft een beeld van mogelijke hinder
- Doel: bepalen van werkwijze, melding of vergunning, enz.

Niet enkel bemaling zelf: lozingsplaats en aspecten!

(Kwetsbare) natuur in omgeving?

Welke seizoen en klimaatomstandigheden?

Confederatie Bouw
Cluster Complementaire Bedrijven

Bemalingscategorie

- Klasse 1: meest hinderlijke activiteit.
- Klasse 2: minder hinderlijke activiteit.
- ➔ Bovenstaande klassen hebben een vergunningsprocedure:
- ➔ 4-6 maanden (zonder voorbereiding!!! = bemalingsstudie, eventuele aanvullende onderzoeken, MER,...
- ➔ Incl. 35 dagen uithangen gele formulier bekendmaking omgevingsvergunning
- Klasse 3: minst hinderlijke activiteit ➔ de melding!
- ➔ 20 dagen stilzwijgende aanvaarding OF aktering binnen 20 dagen.
- ➔ Exploitatie kan beginnen de dag NA betekening meldingsakte

Hinderbeoordeling

- Termijn, debiet, totaal volume, gewenste verlaging zijn HARDE CIJFERS waarop de indeling wordt bepaald.
- Effectbeoordeling op basis van bemalingsplan is essentieel deel van het aanvraagdossier.
- Klasse indeling bepaald procedure en in zeker zin ook “gewicht” van de beoordeling.

Let op! Basis milieuwetgeving is “voorzorgprincipe” en “principe vervuiler betaald”. Ook in schadedossiers: Bovenmatie Burenhinder.

Er is dus een vorm van “zorgvuldigheidsplicht” bij onzekerheden.

Confederatie Bouw
Cluster Complementaire Bedrijven

Bijlage 6.6 – figuur 1 : stroomschema klasse-indeling tijdelijke bemalingen (rubrieken 53.2 en 53.11)

Bronnen:

- Vlare II Bijlage 1 [Indelingslijst](#) → Rubriek 53
- MER-besluit (2004): [Bijlage I, II en III](#)

Opgelet met bijkomende voorwaarden,
zie bijlage 6.6 – figuur 2

Onttrekken van grondwater met een debiet van 1000 m³ per dag of meer als de activiteit gelegen is in of een aanzienlijke invloed kan hebben op een gebied zoals aangeduid in uitvoering van het decreet houdende maatregelen ter bescherming van de kustduinen van 14 juli 1993 of als de activiteit een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan veroorzaken

Nee

gelegen in beschermde duingebieden, aangeduid op grond van het decreet van 14 juli 1993 houdende maatregelen tot bescherming van de kustduinen of in een groengebied, een natuurontwikkelingsgebied, een parkgebied of een bosgebied

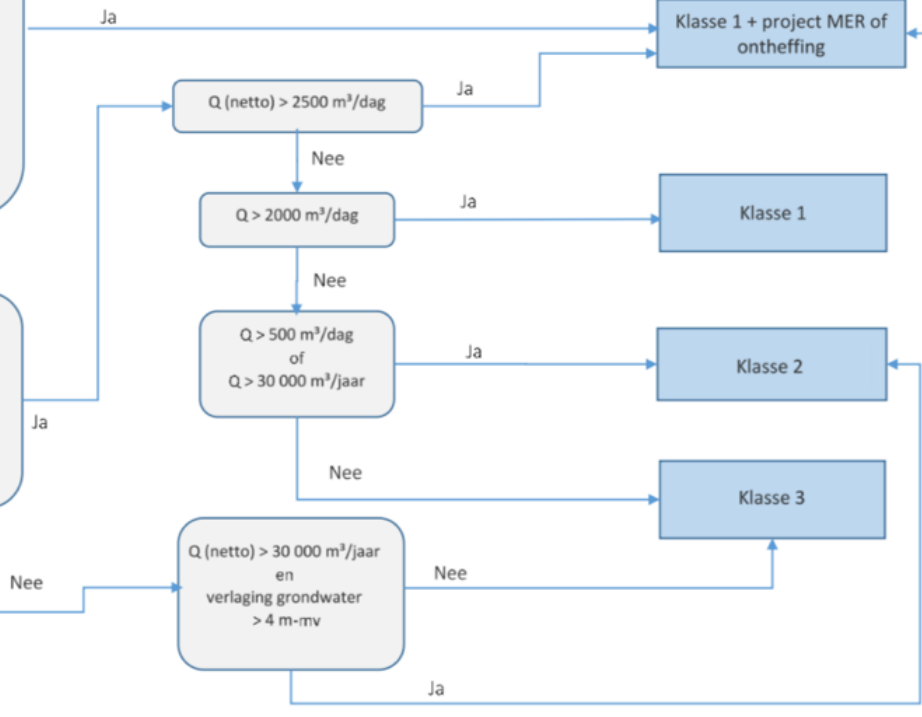
Nee

Q (netto) > 2500 m³/dag

Ja

Ja

Ja

Wie is wie – wie doet wat?

○ Rol bemaler:

- De bemaler staat in voor de plaatsing van HET MIDDEL voor bekomen van de grondwaterverlaging.
- Strikt binnen vergunning
 - Akte controleren en interpreteren
 - Plan uitvoerbaar?
 - Meerkost en tijdverlies
- Boringen: Enkel door Vlarel conform boorbedrijf – erkenning! (discipline 1)

○ Rol exploitant:

- De exploitant staat in voor de exploitatie van HET MIDDEL voor bekomen van de grondwaterverlaging.
- Strikt binnen vergunning
- Opvolging via monitoring → verantwoordelijkheid Exploitant

Erkenningsvoorwaarden

Erkende boorbedrijven dienen zich te houden aan algemene en bijzondere gebruikseisen die verbonden zijn aan de erkenning.

Deze omvatten (onder meer)

- Verplichting tot volgen opleiding;
- Verplichting om de werken uit te voeren met het meest geschikte materiaal dat in goede staat is;
- Rapportage verplichting;
- Verplichting voorafmelding en werken binnen melding/vergunning
- Werken volgens “codes van goede praktijk”;
- ...
- Recent: ook informatieplicht.

Overtreding kan leiden tot schorsing of verlies van erkenning

Informatieplicht (vanaf 26/11/2022)

- Wijziging in Vlarem: wettelijke verplichting van Erkend boorbedrijf discipline 1
- ➔ “Ten minste over de verplichtingen die verband houden met de geldende milieuvoorwaarden, de heffingsplicht grondwater en de heffingsplicht waterverontreiniging.”

Voor bemalingen betreft het “op zijn minst”:

- Hoofdstuk 4.1 Vlarem II (algemene voorschriften voor ingedeelde inrichtingen)
- Hoofdstuk 5.53 Vlarem II (Winning van grondwater)
- hoofdstuk 2 van titel IV van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid

En verder?

In theorie sterk maar in praktijk chaos!

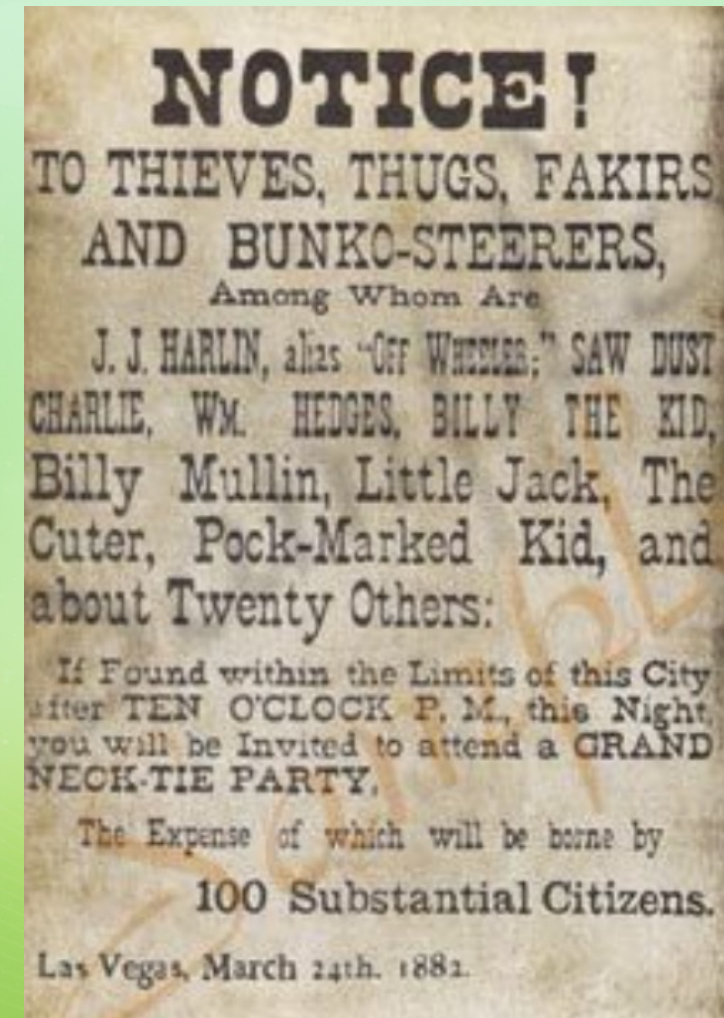
- ➔ 300 steden en gemeenten, zeer veel verschillende diensten en bevoegdheden;
 - ➔ Verontreiniging: OVAM, PFAS, “grote grondvraag”, “natuurlijk” verhoogde concentraties, ...;
 - ➔ Een veelheid aan deskundigen maar weinig dekundigheid in de veelheid;
 - ➔ Wanneer welke deskundigen betrekken?
-
- ➔ Wat bij kleine bemalingen?

Opletten voor overregulatie!

- Wildgroei aan reglementen en bijzondere voorwaarden;
- Wetgeving niet sluitend;
- Indekking door deskundigen;
- Onvoldoende realisme en voeling met praktijk;

- ➔ Toename aansprakelijkheden
- ➔ Uitval redelijke partijen
- ➔ Toename illegaliteit

Verbetering op komst?

- ➔ Grondwater in de bouw
(www.grondwaterindebouw.be)
- ➔ Compliance promotion (?)
- ➔ Pilootproject omgevingshandhaving
- ➔ Praktisch bemalen

Confederatie Bouw
Cluster Complementaire Bedrijven

Aansprakelijkheden

”Dat zal de rechter in voorkomend geval bepalen...”

- Geen evidente materie en niet zwart-wit
- Kan lang aanslepen
- Vaststelling op terrein of administratief (minimaal 5 jaar)
- Negatieve reclame
- Impact op erkenning aannemingsbedrijf/Vlarel erkenning boorbedrijf
- Persoonlijke aansprakelijkheid
- Bestuurlijke boete – onderzoeks- en herstelkosten – effectieve straf – strafblad!

Vergeet ook schade (met fout of foutloos) en verzekering niet!

Misdrijf of inbreuk?

- Milieu-inbreuk: geen of weinig impact

Bvb. administratieve verplichting, ...

- Milieu-misdrijf: wel schade aan mens of milieu

Bvb. waterwinning zonder vergunning, vervuild water lozen, ...

➔ Proces Verbaal ➔ parket ➔ behandeling correctionele rechtbank OF bestuurlijke geldboete en bestuurlijke maatregelen.

Geldboete

Kan oplopen tot 2.000.000 EUR

Ernst? (Fraude is verzwarende omstandigheid)

Frequentie?

Omstandigheden?

- verzachtende? Bvb. U nam reeds actie
- verzwarende? Bvb. U werkt niet mee of tracht te misleiden
- financiële draagkracht of redelijke termijn

Te vermeerderen

- Eventuele expertisekosten die de gewestelijke entiteit heft moeten maken
- Voordeelontneming: geldbedrag ter waarde van het brutovermogensvoordeel
- Verjaringstermijnen van toepassing

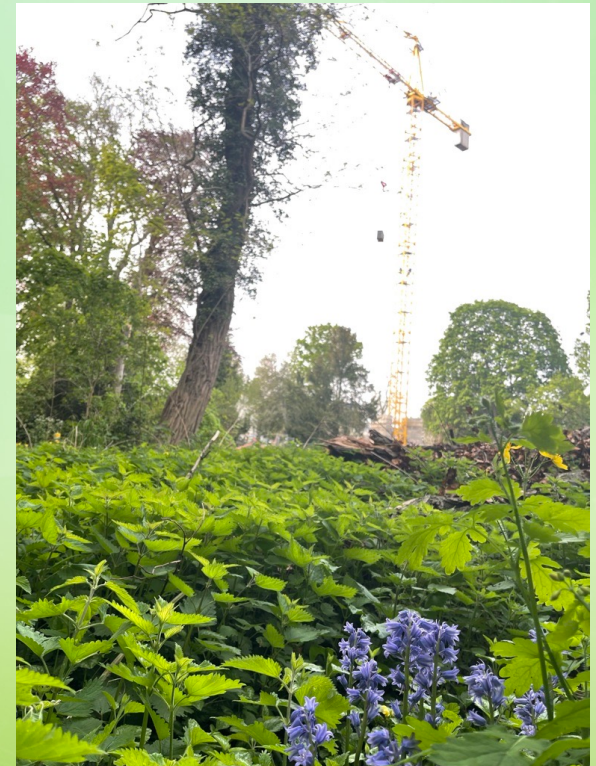
Bestuurlijke maatregel

- Stakingsbevel: stopzetting
 - Regularisatiebevel: overtreding beëindigen, gevolgen ongedaan maken en herhaling voorkomen
 - Bestuursdwang: regularisatiebevel op initiatief van de overheid (bvb. verzegeling of verwijdering)
-
- ➔ Dwangsommen mogelijk
 - ➔ Bij Vlarel erkend boorbedrijf: risico op verlies erkenning
 - ➔ Ook erkenning der aannemers kan ingetrokken worden

Wie is wie in dit verhaal?

- “Wie is het”
 - Spelregels: richtlijnen bemalingen
 - Bij twijfel: integrale Vlaamse (milieu)wetgeving
 - Medespelers in je team: bouwheer, architect, studiebureau(s), aannemer, bemaler, ...
 - Doen ook mee: juridisch adviseur, verzekering, advocaat, rechter, bezorgde buur, ...
- LET OP: je mag zelf bepalen wie optreedt als exploitant!
- Doe je mee?

En voor verzekering?

- Zorgvuldig bemalen op basis van vooronderzoek en monitoring
 - Beperkt risico's,
 - Helpt zorgvuldigheid aantonen
 - Verkleint aansprakelijkheden
 - Vergroot verdedigingsopties bij expertise
- Vergeet Klip-Klim, valrisico en risico's werfstroom en bemaling niet!

Hoe?

Screening reële risico's en akte

- Tools: DOV en websites
- REALISTISCH (termijn, debiet, invloed)
- Bij vermoeden onderschatting: NIET STARTEN
- Werkende debietmeter
- Peilbuizen en staalname
- Monitoring = logboek
- Bij overschrijdingen: ACTIES!
- Opleiding/advies

Confederatie Bouw
Cluster Complementaire Bedrijven

Confederatie Bouw
Cluster Complementaire Bedrijven

Confederatie Bouw
Cluster Complementaire Bedrijven

Confederatie Bouw
Cluster Complementaire Bedrijven

Confederatie Bouw
Meester Complementaire Bedrijven

- Nog heel veel ontwikkeling te verwachten
- Essentie is:
 - Tijdige voorbereiding;
 - gezond verstand;
 - Juiste deskundigheid bij beoordeling;
 - Monitoring en bijsturing;
 - “Praktisch bemalen”.

Grootste uitdaging is actuele chaos en snelheid waarmee deelinzichten met beste bedoelingen **kafka** vergroten.

Vragen en bespreking
over dit deel

Naten.vh@terra-inc.be

Confederatie Bouw
Cluster Complementaire Bedrijven